

Comité international
des transports ferroviaires

Internationales
Eisenbahntransportkomitee

International Rail
Transport Committee

Izdanje od 1. januara 2021.

Sporazum o odnosima između prevoznika u međunarodnom železničkom robnom saobraćaju (AIM)

Primenjuje se od 1. jula 2019.

Samo za članove CIT

U skladu sa tačkom 2.5 b) CIT statuta, ovaj dokument je obavezujući i obavezuje sve članice CIT-a. Pojedine članice ipak mogu izjaviti da neće primenjivati odredbe, jer je to u suprotnosti sa njihovim interesima (opcija – izvan odredbi "po principu opredeljenja").

Spisak prevoznika koji primenjuju sporazum je objavljen na sajtu CIT: www.cit-rail.org.

© 2019 Međunarodni komitet za železnički transport (CIT)
www.cit-rail.org

Dopuna br.

Primenjuje se o

---

1. Nov tekst poglavlja 6

1. Januara 2021

Sadržaj

	Preambula.....	6
1	Opšte odredbe.....	6
1.1	Cilj sporazuma.....	5
1.2	Oblast primene.....	5
1.3	Definicije.....	6
1.4	Izvršni prevoznik.....	6
1.5	Obračunska jedinica.....	6
1.6	Obaveštenje o sudskom sporu.....	7
1.7	Sporovi između prevoznika.....	7
1.8	Obrasci.....	7
1.9	Stupanje na snagu.....	7
1.10	Učešće u sporazumu i raskid	7
2	Nenaplaćeni troškovi ili ostala potraživanja.....	8
2.1	Naplata troškova.....	8
2.2	Naplata dugovanja – neplaćenih potraživanja.....	8
2.3	Podela nenaplaćenih iznosa	9
2.4	Minimalni iznosi.....	11
2.5	Troškovi sudskih postupaka i drugi troškovi.....	11
3	Odštete.....	12
3.1	Oblast primene.....	12
3.2	Obrada odštetnih zahteva.....	13
3.3	Podela odštete	15
3.4	Polaganje prava na odštetu.....	19
3.5	Posebni propisi za saobraćaj sa Finskom preko Liibeck gl.st. – Helsinki.....	19
3.6	Posebne odredbe za CIM/SMGS saobraćaj.....	

4	Povraćaj troškova	20
4.1	Oblast primene.....	20
4.2	Obrada zahteva za povraćaj.....	20
4.3	Prava i obaveze nadležnog prevoznika.....	20
4.4	Minimalni iznosi.....	24
4.5	Kamate i ostali troškovi.....	24
4.6	Izmirenje razlike; liste povraćaja.....	24
5	Raspodela troškova kod pretovara ili popravke tovara	25
5.1	Nepravilan utovar od strane pošiljaoca	25
5.2	Odgovorni prevoznik	25
5.3	Raspodela troškova	256
	Zagubljene pošiljke	26
6.1	Definicija.....	26
6.2	Obaveze prevoznika.....	26
6.3	Troškovi koji se naplaćuju od korisnika prevoza.....	26
6.4	Obrada tovarnog lista.....	26
6.5	Podela između prevoznika.....	27
6.6	Pogrešno zagubljene pošiljke.....	27
6.7	Regulisanje zagubljenih pošiljaka.....	28
7	Prodaja, uništenje ili zaplena	29
7.1	Obaveštenje za prevoznika koji je prihvatio robu na prevoz.....	29
7.2	Ukidanje pouzeća.....	29
7.3	Neto prihod od prodaje.....	29
7.4	Nepokriveni iznos.....	29
7.5	Podela.....	29
7.6	Ponovo nadjena roba.....	30

Prilozi

- 1 Privremeni obračun roka isporuke
- 2 Izveštaj o raspodeli
- 3 Spisak udela odštete
- 4 Regulisanje zahteva za povraćaj po službenoj dužnosti
- 5 Predlog za poravnanje
- 6 Obračun razlika
- 7 Nalog za računovodstvene podatke
- 8 Lista povraćaja
- 9 Adrese službi zaduženih za obradu odštetnih zahteva i zahteva za povraćaj
- 10 Obrada CIM/SMGS odštetnih zahteva kada se koriste CIM/SMGS
tovarni list i CIM/SMGS zapisnik o izviđaju

Preambula

Ovaj sporazum reguliše pravne odnose između prevoznika i sadrži jedinstvena pravila za obračun i podelu odšteta između uzastopnih prevoznika u međunarodnom železničkom robnom saobraćaju. On služi jednostavnijem, bržem i rentabilnijem izvršavanju ovog saobraćaja, i jačanju konkurentnosti železničkog u odnosu na druge vidove prevoza. Sporazum takođe uzima u obzir obavezu železničkih preduzeća (ŽP) da postupaju u skladu sa tržišnom politikom, kao i njihovo interesovanje za veću efikasnost.

1 Opšte odredbe

1.1 Cilj sporazuma

Ovaj sporazum, na osnovu člana 49 i narednih članova CIM-a, reguliše odnose između prevoznika, a naročito način podele nenaplaćenih troškova i plaćenih odšteta.

1.2 Oblast primene

1.2.1 Prevoz od strane više prevoznika

Ovaj sporazum se primenjuje za sve prevoze koje, u skladu sa jednoobraznim pravilima CIM, vrši više uzastopnih prevoznika, u slučaju kada su se oni izjasnili o svojoj spremnosti da primenjuju ovaj sporazum, ili koji su članovi CIT, a nisu izrazili opštu uzdržanost u pogledu primene ovog sporazuma, niti su ga pravosnažno raskinuli u skladu sa tačkom 1.10. Spisak prevoznika koji primenjuju ovaj sporazum je objavljen na sajtu CIT-a (www.cit-rail.org).

Čak i ukoliko neko od uzastopnih prevoznika u tranzitnom lancu ne primenjuje ovaj sporazum, on ostaje na snazi za druge prevoznike. Odnosi sa prevoznicima koji ne primenjuju ovaj sporazum regulisani su jednoobraznim pravilima CIM.

1.2.2 Prevoz od strane samo jednog prevoznika

Ukoliko samo jedan prevoznik izvršava ugovor o prevozu, onda se ovaj sporazum primenjuje samo u slučajevima navedenim u tački 3.1.2.

1.2.3 Železnička vozila

Sporazum se primenjuje na železnička vozila, ukoliko se ona u skladu sa nekim ugovorom o prevozu prevoze kao roba.

1.2.4 Sporazumi sa odstupanjima

Sporazumi između pojedinih prevoznika koji sadrže odstupanja od odredaba ovog sporazuma primenjuju se samo za odnose između tih prevoznika.

1.3 Definicije

Za potrebe ovog sporazuma navodi se značenje izraza:

- „Ugovor sa korisnikom prevoza" je ugovor između korisnika prevoza (pošiljaoca, primaoca ili trećeg lica) i prevoznika, koji reguliše jedan ili više prevoza koji podležu jednoobraznim pravilima CIM
- "BCC" je centralni biro za obračune;

- "CGT-CIM" su *Opšti uslovi prevoza u međunarodnom železničkom robnom saobraćaju*, koje je pripremio i preporučio CIT;
- "CIM" su *Jednobrazna pravila o ugovorima o međunarodnom prevozu robe železnicama* (Dodatak B Konvenciji COTIF);
- "CIT" je *Međunarodni komitet za železnički transport*, udruženje koje je pravno lice, osnovano u skladu sa švajcarskim zakonom i čije je sedište u Bernu. Osnovni ciljevi CIT-a su primena i dosledno pridržavanje pravila o međunarodnom prevozu železnicama utvrđenih Konvencijom COTIF;
- "COTIF" je *Konvencija o međunarodnim prevozima železnicama*;
- "DIUM" je *Daljinar za međunarodni robni saobraćaj*;
- „GTM-CIT" je *Priručnik za robni saobraćaj CIT*
- "RID" je *Pravilnik o međunarodnom železničkom prevozu opasnih materija*, Dodatak C Konvenciji COTIF;
- "Prevoznik" označava ugovornog prevoznika sa kojim pošiljalac ima zaključen ugovor o prevozu u skladu sa CIM (Član 3 a), ili uzastopni prevoznik (CIM član 26) koji je odgovoran na osnovu tog ugovora. Ukoliko prevoznik nije železničko preduzeće (u slučaju da nacionalni zakon to dozvoljava) on poverava izvršenje prevoza železničkom preduzeću koje vrši ulogu uzastupnog prevoznika, izvršnog prevoznika ili pomoćnog prevoznika, u skladu sa članom 40 Jedinstvenih pravila CIM;
- "Izvršni prevoznik" je prema članu 3 pod b) CIM-a prevoznik koji sa pošiljaocem nije zaključio ugovor o prevozu, ali kome je gore definisani prevoznik u potpunosti ili delimično poverio vršenje prevoza železnicom;
- "UTI" su intermodalne transportne jedinice (kontejneri, zamenljivi sanduci, poluprikolice ili druge slične jedinice koje se koriste u kombinovanom saobraćaju).

1.4 Izvršni prevoznik

Izvršni prevoznik je obuhvaćen ovim sporazumom samo ukoliko je to izričito predviđeno u pojedinačnim odredbama.

1.5 Obračunska jedinica

Obračunska jedinica u smislu ovog sporazuma je *Specijalno pravo vučenja* (SDR), kako je definisano od strane Međunarodnog monetarnog fonda. Njena vrednost je utvrđena u skladu sa članom 9 Konvencije COTIF.

Način obračunavanja koji mora da koristi prevoznik prilikom konverzije u valutu svoje zemlje nekog iznosa izraženog u obračunskim jedinicama, ne može biti osporen od strane drugih učesnika u prevozu.

U svim slučajevima, u kojima se prema propisima Jednobraznih pravila CIM ili u skladu sa odredbama ovog sporazuma mora primeniti protivvrednost nekog iznosa izražena u obračunskim jedinicama, u dokumentima se mora navesti korišćeni devizni kurs.

1.6 Obaveštenje o sudskom sporu

Ukoliko imalac prava pokrene sudski spor, ta tužba ne sme da uključuje druge potpisnike ovog sporazuma, osim ako potraživanje ne prekorači iznos od 500.000 obračunskih jedinica. Tužena strana, međutim, mora da obavesti ostale stranke u sporu, kao i potpisnike ovog sporazuma, o pokretanju sudskog postupka i, takođe, da im pruži mogućnost izbora da u njemu učestvuju. Stranke u sporu moraju tuženoj strani da pošalju bez odlaganja sve informacije koje su relevantne za vođenje sudskog procesa.

1.7 Sporovi između prevoznika

Ukoliko je to moguće, potpisnici sporazuma rešavaju sporazumno razlike u njegovom tumačenju i primeni. U rešavanju sporova će im pomoći Generalni sekretarijat CIT. Zadržava se pravo obraćanja arbitražnom sudu ili nekom od redovnih sudova.

1.8 Obrasci

Obrasci iz priloga 1 - 8 mogu da se štampati na računaru. U tom slučaju, sledeći uslovi moraju biti ispunjeni:

- boja papira: bela;
- boja štampanja: crna;
- sadržaj: bez odstupanja u odnosu na obrasce sadržane u ovom sporazumu; takođe, treba odštampati broj odgovarajućeg priloga;
- dimenzije i prikaz: dokumenta koja se štampaju mogu samo minimalno da odstupaju od obrazaca sadržanih u ovom sporazumu.

Datum treba da se navede brojkama, u sledećem formatu: godina-mesec-dan (npr. 2019-07-01).

Obrasci iz priloga 1 - 8 se mogu zameniti i elektronskim dokumentima. Postupci koji se koriste za unos i obradu podataka moraju da budu funkcionalno ekvivalentni onima koji se koriste za štampanje na papiru, naročito zbog toga što ti podaci mogu koristiti kao dokazni materijal.

1.9 Stupanje na snagu

Ovaj sporazum stupa na snagu 1. jula 2019. On zamenjuje sporazum od 1. Jula 2006., zajedno sa svim kasnijim izmenama i dopunama, i primenjuje se za sve pošiljke koje podležu Jednoobraznim pravilima CIM.

1.10 Učešće u sporazumu i raskid

Svaki prevoznik koji je član CIT učestvuje u ovom sporazumu, osim ako nije izrazio opštu uzdržanost u pogledu primene sporazuma ili raskinuo ovaj sporazum.

Pristupanje ovom sporazumu moguće je u svakom trenutku podnošenjem pismene izjave Generalnom sekretarijatu CIT.

Sporazum se može raskinuti putem pismenog obaveštenja koje se dostavlja Generalnom sekretarijatu CIT najmanje šest meseci unapred a raskid postaje pravosnažan po isteku kalendarske godine. Generalni sekretarijat CIT je u obavezi da obavesti strane u sporazumu o primljenom obaveštenju o raskidu i datumu njegovog stupanja na snagu, prema spisku utvrđenom u tački 1.2.1.

2 Nenaplaćeni troškovi ili druga potraživanja

2.1 Naplata troškova

Prevoznik koji prima robu na prevoz nadležan je za naplatu svih troškova koji moraju biti plaćeni od strane pošiljaoca prema članu 10 CIM. Prevoznik koji vrši dostavu robe nadležan je za naplatu svih troškova koji moraju biti plaćeni od strane primaoca prema članu 10 CIM, kao i sva druga nenaplaćena potraživanja koja proizilaze iz ugovora o prevozu i o kojima ga je prevoznik koji je primio robu na prevoz obavestio.

Ugovor o saradnji koji je zaključen između prevoznika može predvideti i druge modalitete naplate troškova.

Pravila ovog poglavlja o naplati i podeli dugova neplaćenih potraživanja ili drugih nenaplaćenih troškova ne menjaju se u slučaju zagubljenih pošiljaka.

Štetu nastalu zbog greške nekog od prevoznika prilikom naplate troškova snosi isključivo prevoznik koji je tu grešku načinio.

2.2 Naplata dugovanja

2.2.1 Principi

U slučaju dugovanja čiji je iznos veći od 50 obračunskih jedinica po jednom tovarnom listu, prevoznik koji je nadležan za naplatu troškova prema tački 2.1 će pokušati da izvrši naplatu sudskim putem.

Međutim, u slučaju kada prevoznik koji je nadležan za naplatu neće imati koristi od naplate takvog dugovanja, onda ne može da preduzme mere sudskim putem bez saglasnosti prevoznika učesnika koji će imati koristi.

Ukoliko dugovi nastanu na osnovu identičnih grešaka kod više sličnih pošiljaka otpremljenih od strane istog pošiljaoca ili poslatih istom primaocu, pri čemu je svaka greška manja od 50 obračunskih jedinica po tovarnom listu, dugovanja se moraju naplatiti ako je njihov ukupan iznos veći od 50 obračunskih jedinica.

2.2.2 Preduzimanje mera naplate sudskim putem

Ukoliko prevoznik koji je nadležan za naplatu dugovanja smatra da nije preporučljivo da preduzima mere naplate sudskim putem, o tome treba odmah, preporučenim pismom sa povratnicom, da obavesti druge prevoznike koji učestvuju u naplati, navodeći razloge i predloge za poravnanje.

Ukoliko jedan ili više prevoznika, koji će imati koristi od naplate dugovanja, insistira/ju na preduzimanju mera naplate sudskim putem, on/oni o tome moraju da obaveste prevoznika koji je nadležan za naplatu u roku od 2 meseca nakon prijema njegovog preporučenog pisma. Ovom zahtevu se mora udovoljiti, ali o trošku i na rizik tog/tih prevoznika.

2.2.3 Valuta naplate koja se razlikuje od valute troškova

Ukoliko se od pošiljaoca ili primaoca naplate dugovanja u valuti koja se razlikuje od one koja je korišćena za obračunavanje troškova, takvi iznosi se isplaćuju prevoznicima učesnicima u prevozu u valuti naplate. Koristiće se devizni kurs koji je važio na dan preuzimanja robe na prevoz za sve troškove koje je prihvatio pošiljalac, odnosno devizni kurs koji je bio važeći na dan dostavljanja robe za sve troškove koje je prihvatio primalac. Dugovanja se moraju fakturisati korisniku prevoza čim se utvrdi njihovo postojanje.

2.3 **Podela nenaplaćenih iznosa**

2-3.1 Dugovanja zbog propusta ili greške u obračunu

Ukoliko se neko dugovanje ne može naplatiti ni sporazumno ni sudskim putem, takav manjak se proporcionalno deli ili u odnosu na kilometarska rastojanja iz DIUM ili na neki drugi način, u vezi sa kojim će dotični prevoznici postići dogovor.

2.3.2 Pogrešna konverzija valute

Dugovanja koja nastanu kao rezultat propusta ili greške prilikom konverzije neizmirenih troškova za robu u drugu valutu snosi prevoznik koji je izvršio takvu konverziju.

2.3.3 Greška prevoznika

Dugovanja koja su nastala greškom prevoznika nadležnog za naplatu troškova snosi taj isti prevoznik.

Greškom se smatra sledeće:

- a) prijem robe na prevoz bez zahteva za plaćanjem avansa ili dostavljanjem garancija, iako
  - se radi o vrlo kvarljivoj robi, ili ne postoji adekvatan zalog koji garantuje plaćanje troškova zbog niske vrednosti te robe ili njenih osobina,
  - u trenutku preuzimanja robe na prevoz ne može tačno da se utvrdi ukupan iznos troškova koje pošiljalac treba da prihvati, a ti troškovi su uneti u račun troškova;
- b) roba je predata bez naplate troškova od primaoca;
- c) nisu dobijene garancije niti naplaćeni avansi predviđeni u ugovoru sa korisnikom prevoza;
- d) naplata troškova nije izvršena u skladu sa uputstvom za plaćanje u tovarnom listu.

Ukoliko prevoznik nadležan za naplatu troškova dokaže da nije odgovoran za manjak ili neizvršenje naplate troškova, neplaćeno potraživanje se proporcionalno deli za celo putovanje u odnosu na kilometarska rastojanja iz DIUM, ili na neki drugi način, u vezi sa kojim će dotični prevoznici postići dogovor.

2.3.4 Nepoštovanje napomene o plaćanju troškova

Ukoliko su dugovanja nastala tako što su troškovi naplaćeni od pošiljaoca umesto od primaoca (ili obratno), suprotno napomeni o plaćanju troškova, onda ih snosi prevoznik koji je primio robu na prevoz ili prevoznik koji vrši predaju, u zavisnosti od toga da li je taj iznos trebalo da plati pošiljalac ili primalac.

2.3.5 Netačan ili propušten prenos carinskih naknada ili sličnih izdataka

Carinske dažbine ili slični izdaci, koji nisu upisani u tovarni list ili frankaturni račun, ili su upisani u nižem iznosu, snosi prevoznik koji ove dažbine ili uopšte nije upisao ili ih je upisao netačno.

2.3.6 Neprevilnosti u obradi stavke koja se plaća pouzećem

2.3.6.1 Opšte odredbe

Plaćanje pouzećem je dozvoljeno samo uz saglasnost svih prevoznika koji su učesnici u prevozu. Ono se mora posebno predvideti u „ugovoru o saradnji“.

Ukoliko kod obrade neke pošiljke koja se plaća pouzećem dođe do kršenja pravila o obradi, svaki manjak u jednakim delovima snose svi prevoznici koji su doprineli njihovom kršenju.

Ukoliko ne može da se utvrdi koji prevoznik je načinio nepravilnost, onda gubitak proporcionalno dele svi prevoznici koji su učesnici u prevozu, ili u odnosu na kilometarska odstojanja iz DIUM, ili na neki drugi način, u vezi sa kojim će prevoznici postići dogovor.

2.3.6.2 Isplata pre dolaska izveštaja o naplati pouzeća i dvostruka isplata

Ukoliko neki prevoznik isplati pouzeće pre dolaska izveštaja o naplati pouzeća, ili na osnovu nepropisno popunjenog izveštaja o naplati pouzeća, ili ako isplati pouzeće dva puta, takav manjak snosi samo taj prevoznik.

2.3.6.3 Kamate za zakasnelu isplatu

Ukoliko se, na osnovu ugovora sa korisnikom prevoza ili sudske odluke, pošiljaocu plaća kamata zbog zakasnele isplate nekog pouzeća, tu kamatu snosi prevoznik koji je trebalo da plati glavnica ukoliko one iznose 50 ili manje obračunskih jedinica, računato po kursu na dan plaćanja.

Kamatu veću od 50 obračunskih jedinica snosi prevoznik koji je odgovoran za kašnjenje. Ukoliko ne može da se utvrdi koji je prevoznik odgovoran za kašnjenje, ovu kamatu proporcionalno dele svi prevoznici koji su učesnici u prevozu, ili u odnosu na kilometarska odstojanja iz DIUM, ili na neki drugi način, u vezi sa kojim će dotični prevoznici postići dogovor.

2.3.7 Preplaćeni povraćaj

Preplaćeni povraćaj, koji je postao nenadoknadiv, snose prevoznici koji su preplatili taj povraćaj, proporcionalno svojim udelima u povraćenom iznosu za dotičnu pošiljku.

2.3.8 Troškovi pretovara i popravke tovara

Za neplaćene troškove pretovara ili popravke tovara, videti poglavlje 5.

2.3.9 Postupak za podelu udela

Primenjuje se tačka 4.3.2.3 sporazuma AIM.

2.4 Minimalni iznosi

2.4.1 Iznosi koje snosi prevoznik u čiju korist se naplaćuje iznos

Neplaćene iznose do 150 obračunskih jedinica po tovarnom listu snosi isključivo prevoznik u čiju je korist ovaj iznos trebalo da bude naplaćen, koristeći devizni kurs koji je važio na dan preuzimanja robe na prevoz za sve troškove koje je pošiljalac prihvatio, odnosno devizni kurs na dan stavljanja robe na raspolaganje za sve troškove koje je prihvatio primalac.

2.4.2 Iznosi raspodele koje snosi nadležni prevoznik

Ukoliko se kod podele neplaćenih iznosa, koje treba da podeli veliki broj prevoznika koji su učesnici u prevozu, dogodi da udeli po tovarnom listu iznose 50 obračunskih jedinica ili manje, tada će ove udele snositi samo prevoznik koji je nadležan za njihovu podelu, koristeći devizni kurs koji je važio na dan preuzimanja robe na prevoz za sve troškove koje je pošiljalac prihvatio, odnosno devizni kurs na dan stavljanja robe na raspolaganje za sve troškove koje je prihvatio primalac.

2.4.3 Greške u raspodeli

Ne moraju se ispravljati greške u obračunavanju dodeljenih udela od 50 ili manje obračunskih jedinica po tovarnom listu koji se obračunavaju po deviznom kursu koji je važio na dan preuzimanja robe na prevoz za one troškove koje je prihvatio pošiljalac, odnosno deviznom kursu na dan stavljanja robe na raspolaganje za one troškove koje je prihvatio primalac.

2.5 Troškovi sudskih postupaka i drugi troškovi

2.5.1 Opšte pravilo

Troškove sudskih postupaka, advokata, veštaka i druge troškove nastale usled naplate manjeg iznosa ili manjeg iznosa pouzeća, moraju da snose prevoznici koji su učesnici u prevozu, proporcionalno svojoj naplati manjeg iznosa ili manjeg iznosa pouzeća.

Bez obzira na to, ukoliko su ovi troškovi nastali zbog insistiranja jednog ili više prevoznika da se pokrene sudski spor u skladu sa tačkom 2.2.2, tada troškove snosi taj odnosno ti prevoznici, bez obzira na ishod sudskog postupka.

2.5.2 Postupak za raspodelu udela

Analogno se primenjuje tačka 4.3.3.2 sporazuma AIM.

3 Odšteta

3.1 Oblast primene

3.1.1 Opšte odredbe

Odredbe ovog poglavlja primenjuju se za odštetu koja proističe iz odgovornosti u skladu sa Jednoobraznim pravilima CIM.

Izuzete su odštete za gubitak ili štetu koja nastane kao posledica nuklearne katastrofe (čl. 39 CIM).

Iznos odštete, izražen u obračunskim jedinicama, obračunava se po deviznom kursu na dan plaćanja odštete.

3.1.2 Uzastopni ugovori o prevozu

Za gubitak ili oštećenje robe kod pošiljaka koje su predmet više uzastopnih ugovora o prevozu, primenjuju se odredbe ovog poglavlja kod direktnih pošiljaka za koje su primenljiva Jednoobrazna pravila CIM.

Ove pošiljke moraju da ispunjavaju i sledeće uslove:

- a) Prevoznici koji učestvuju u raspodeli odštete moraju dati svoju saglasnost za reekspediciju ukoliko oni sami nisu učestvovali u poslednjem ugovoru o prevozu.
- b) Reekspedicija mora odmah da se izvrši, odnosno najkasnije u roku od 24 sata nakon prispeća robe u mesto isporuke koje je predviđeno prethodnim ugovorom o prevozu. Ovaj rok počinje da ističe od trenutka stvarnog prispeća kola u mesto isporuke koje je predviđeno prethodnim ugovorom o prevozu. On miruje nedeljom i u dane državnih praznika koji se slave u mestu reekspedicije.
- c) Pošiljka mora uvek da bude pod nadzorom prevoznika koji je vršio prevoz po ugovoru o prevozu.
- d) Na pošiljci mogu da se izvrše samo one promene koje su nastale samo usled gubitka ili štete (delimičan gubitak, odnosno istovar robe koja je postala neupotrebljiva tokom prevoza). Pošiljka koja se sastoji od više kolskih pošiljaka, ne smatra se izmenjenom ukoliko su nakon toga kola ponovo pojedinačno otpremljena. Više pošiljaka, od kojih se svaka sastoji od jednih kola, ne smatraju se izmenjenim ukoliko su kola zajedno ponovo otpremljena kao jedna pošiljka.
- e) Pretovari se mogu izvršiti samo ukoliko su bili neophodni zbog posebnih saobraćajno-tehničkih uslova, npr. zbog različite širine koloseka.

Raspodela odštete vrši se na osnovu pravila koja se odnose na odgovornost i na osnovu principa koji se primenjuju za odštetu, navedenih u Jednoobraznim pravilima CIM, osim u slučaju kada pravni propisi i sporazumi koji se primenjuju za obeštećenje korisnika prevoza sadrže propise koji su u celini povoljniji za prevoznike koji su učesnici u prevozu.

3.2 Obrada odštetnih zahteva

3.2.1 Provera i rešavanje

3.2.1.1 Nadležnost i dokazna snaga tovarnog lista

Za proveru i rešavanje odštetnih zahteva odgovoran je nadležni prevoznik, kome je takav zahtev podnet.

Prema članu 43, tačka 1. i članu 45, tačkama 1. i 2. CIM, nadležni su prvi i poslednji prevoznik, ili prevoznik koji je vršio prevoz tokom kojeg je nastala činjenica na kojoj se zasniva zahtev.

Prevoznik koji primenjuje ovaj sporazum može da podnese odštetni zahtev za pošiljku čiji je on pošiljalac ili primalac samo ukoliko je iznos odštete veći od 150 obračunskih jedinica.

Prilikom gubitka i robe i prevoznih dokumenata, duplikat tovarnog lista služi kao dokaz da je pošiljka primljena na prevoz i kao osnov za utvrđivanje prevoznika koji su učestvovali, ili je trebalo da učestvuju u prevozu. Ako je izgubljen i duplikat tovarnog lista, onda se moraju koristiti druga dokazna sredstva za utvrđivanje prevoznika učesnika.

3.2.1.2 Nadležnost kod uzastopnih ugovora o prevozu

Ukoliko je neka pošiljka bila predmet više uzastopnih ugovora o prevozu (tačka 3.1.2), a ne može se utvrditi pod kojim od ovih ugovora o prevozu je došlo do slučaja koji je povod za odštetni zahtev, obradu tog zahteva mora da izvrši ili prvi ili poslednji prevoznik po onom ugovoru o prevozu tokom čijeg izvršenja su utvrđeni gubitak ili šteta.

Ukoliko bude potrebno, uz odštetni zahtev mora da se priloži prevozni dokument pošiljke po ugovoru o prevozu koji je predmet odštetnog zahteva, ili čitljiva fotokopija tog dokumenta.

3.2.1.3 Odštetni zahtevi koji su podneti prevozniku koji nije nadležan

Ukoliko nenadležni prevoznik primi odštetni zahtev, on mora da vrati zahtev njegovom podnosiocu bez odlaganja i da mu, ukoliko je u mogućnosti, pruži informacije o nadležnom prevozniku.

3.2.1.4 Učešće odgovornog prevoznika

Ukoliko se nadležnom prevozniku podnese zahtev koji bi mogao da podrazumeva odštetu u iznosu od preko 5.000 obračunskih jedinica, a utvrđena je odgovornost drugog prevoznika u skladu sa tačkom 3.3.2, tom prevozniku mora da se omogući da preuzme obradu takvog zahteva, pod uslovom da se podnosilac zahteva sa tim slaže. Ukoliko podnosilac zahteva sa tim nije saglasan, onda odgovornom prevozniku mora da se omogući da učestvuje u proveru tog zahteva i njegovom rešavanju.

3.2.1.5 Odgovornost treće strane (lica)

U ime prevoznika koji učestvuju u prevozu u skladu sa AIM-om, potrebno je da nadležni prevoznik u skladu sa tačkom 3.2.1.1, traži priznavanje odgovornosti od treće strane (lica), odgovorne za gubitak ili štetu.

Nakon prijema priznanja odgovornosti, nadležni prevoznik direktno sa trećim licem pristupa regulisanju gubitka i štete i o tome obaveštava prevoznike učesnike u prevozu.

Ako prevoznik učesnik u prevozu koji pruža usluge na osnovu drugog ugovora, dovede do gubitka ili štete, u tom slučaju taj prevoznik se smatra trećom stranom (licem).

3.2.1.6 Pravo na zahtevanje naknade, ovlašćenja (punomoćja), prenos

Ako štetu prouzrokuje treće lice, koje nije strana ugovora o prevozu i koje odbija da preuzme odgovornost (videti tačku 3.2.1.5), odnosni prevoznici mogu da se dogovore o podnošenju žalbe i da daju ovlašćenje nadležnom prevozniku, prema tački 3.2.1.1, ili prevozniku iz zemlje u kojoj treće lice

ima sedište ili nekom drugom prevozniku, kako bi pokrenuo pravni postupak protiv trećeg lica. Sudski troškovi se regulišu prema odredbama iz tačke 3.3.6. Zadržano je pravo prethodnog savetovanja, u skladu sa tačkom 1.7. Ako se odnosni prevoznici ne dogovore, svaki prevoznik za sebe odlučuje o preduzimanju pravnog postupka. Odnosni prevoznici su dužni da pruže potrebnu podršku prevoznicima koji su pokrenuli sudski spor (npr. pružanje dokaza, svedočenje).

U svim slučajevima, iznos naknade se raspoređuje prema odredbama AIM pre započinjanja sudskog spora.

Ukoliko gubitak ili šteta nastanu tokom izvršenja ugovora koji povezuje odnosnog prevoznika i treću stranu (lice), odnosni prevoznik je dužan da prevozniku koji je propisno ovlašćen da pokrene sudski spor, odnosno prevoznicima koji su odlučili da pokrenu spor, ustupi svoja prava koja proističu iz ugovornog odnosa do iznosa odštete ili udela koji je rezultat raspodele.

3.2.2 Dostavljanje obaveštenja i dokaza

3.2.2.1 Opšte odredbe

Nadležnom prevozniku se moraju dostaviti, na njegov pismeni zahtev, sve informacije i dokazi. Ukoliko neki prevoznik u roku od šest nedelja po prijemu takvog zahteva ne pruži informacije i ne dostavi dokaze, nadležni prevoznik ga mora opomenuti preporučenim pismom. Ako opomenuti prevoznik preporučenim pismom u roku od tri nedelje od datuma slanja pomenute opomene ne dostavi tražene informacije i dokaze, ili ne saopšti razloge izostalog dostavljanja, nadležni prevoznik je ovlašćen da reši odštetni zahtev na osnovu podataka podnosioca zahteva i prevoznika koji su učesnici u relevantnom prevozu, kao i da delimično ili u celosti plaćenim iznosom odštete tereti neodgovorne prevoznike, zajedno sa troškovima koji se tretiraju kao odšteta (tačka 3.3.6).

3.2.2.2 Obaveštenje o odštetnim zahtevima zbog prekoračenja roka isporuke

O odštetnim zahtevima zbog prekoračenja roka isporuke (čl. 33. CIM) moraju se obavestiti prevoznici koji su učesnici u prevozu putem formulara prema *Prilogu 1*.

Pravo na podelu odštete prestaje da važi šest meseci nakon podnošenja odštetnog zahteva ukoliko prevoznici koji su učesnici u prevozu u tom roku ne budu obavешteni o takvom zahtevu.

3.2.3 Odbijanje zahteva

Nadležni prevoznik je ovlašćen da odbije odštetni zahtev koji je dobio, bez prethodnog pribavljanja saglasnosti prevoznika koji su učesnici u prevozu.

3.2.4 Odštete do 5000 obračunskih jedinica

Nadležni prevoznik je ovlašćen da isplati odštetu do iznosa od 5000 obračunskih jedinica po pošiljci bez pribavljanja prethodne saglasnosti prevoznika koji su učesnici u prevozu.

Ako neki prevoznik koji je učesnik u prevozu zahteva obrazloženje, nadležni prevoznik mora da mu ga dostavi, zajedno sa pratećom dokumentacijom.

3.2.5 Odštete veće od 5000 obračunskih jedinica

3.2.5.1 Opšte odredbe

Ukoliko nadležni prevoznik smatra da treba da prizna odštetu veću od 5,000 obračunskih jedinica, i ukoliko on lično nije jedini odgovorni prevoznik, on mora prethodno, putem cirkularnog pisma, da zatraži saglasnost svih drugih odgovornih prevoznika. Ako ne postoje drugi prevoznici koji snose odgovornost, nadležni prevoznik mora da traži saglasnost od prevoznika koji su učesnici u prevozu.

Kako bi drugi prevoznici mogli da procene stanje stvari, ovo pismo mora da sadrži sve neophodne informacije, kao i prateću dokumentaciju u prilogu. Celokupna dokumentacija se dostavlja na zahtev;

obračunska dokumentacija može se priložiti u kopiji.

Ukoliko odgovorni prevoznik, ili prevoznik koji je učesnik u prevozu, ne pruži odgovor u roku od tri nedelje, nadležni prevoznik ga mora opomenuti preporučenim pismom. Odsustvo odgovora primaoca ovog pisma nakon isteka roka od naredne tri nedelje smatraće se kao saglasnost za plaćanje odštetnog zahteva. U takvom slučaju, odsustvo odgovora se mora evidentirati u Izjavi o prihvatanju podele troškova odštete.

3.2.5.2 Hitno rešavanje zahteva

Ukoliko nadležni prevoznik smatra da je rešavanje nekog zahteva hitno, može da isplati odštetu koja je veća od 5.000 obračunskih jedinica bez prethodnog pribavljanja saglasnosti prevoznika koji su učesnici u prevozu. Saglasnost se naknadno pribavlja, po postupku opisanom u tački 3.2.5.1. Tačka 3.2.1.4 u potpunosti ostaje na snazi.

3.2.6 Izbegavanje višestrukog plaćanja

Da bi se izbeglo višestruko plaćanje za istu pošiljku, potrebno je podneti duplikat tovarnog lista ukoliko odštetni zahtev podnosi pošiljalac, koji ima pravo da preuzme kontrolu nad robom, ili original tovarnog lista ukoliko zahtev podnosi primalac. Ukoliko se podnese duplikat tovarnog lista, moraju se obavestiti prevoznici koji su učesnici u prevozu. Plaćanja se vrše samo uz podnošenje gore pomenutih dokumenata, osim ako nije utvrđen njihov gubitak. U ovom drugom slučaju može se rešiti zahtev, ali uz prethodno obaveštenje koje se šalje prevoznicima koji su učestvovali u prevozu.

Bez obzira na to da li je odštetni zahtev prihvaćen, nadležni prevoznik treba da pečatira tovarni list na vidnom mestu i da ga potvrdi svojim poslovnim brojem (ili da pečatira i potvrdi duplikat koji služi kao osnov za odštetni zahtev).

Ukoliko se koriste elektronski tovarni listovi, ova uputstva se analogno primenjuju i na štampane primerke elektronskog tovarnog lista. Ako ne postoji štampani primerak, prevoznik kome je upućen odštetni zahtev mora da ga obradi i da unapred o tome obavesti ostale prevoznike koji su učesnici u prevozu.

3.2.7 Obavezujuće odluke

Ukoliko je neki nadležni prevoznik odbio ili rešio neki odštetni zahtev prema odredbama iz tačaka 3.2.3 ili 3.2.4, njegova odluka je obavezujuća i za sve druge prevoznike koji su učesnici u prevozu. Drugi nadležni prevoznici ne mogu po istom predmetu da stupe u nove pregovore sa podnosiocem zahteva, niti da plate odštetu, bez prethodne saglasnosti prevoznika koji su učesnici u prevozu.

Odštete koje se isplaćuju na osnovu pravosnažnih sudskih odluka ne mogu osporavati prevoznici koji su učesnici u prevozu ukoliko im je bila pružena mogućnost da u postupku učestvuju. Ovo uputstvo se ne odnosi na tačke 3.3.2 i 3.3.3, i one u potpunosti ostaju na snazi.

3.3 **Podela odštete**

3.3.1 Principi podele

Iznose do 150 obračunskih jedinica za pojedinačnu pošiljku snosi nadležni prevoznik.

Iznose preko 150 obračunskih jedinica deli nadležni prevoznik sa drugima, uzimajući u obzir sledeće tačke.

Ukoliko prilikom podele odštete i ostalih iznosa koji prevoznici zajednički treba da plate dođe do toga da pojedinačni prevoznici dobiju udele u iznosu od 10 obračunskih jedinica ili manje, takve udele mora da snosi nadležni prevoznik.

Iznosi koje plaća prevoznik koji ne primenjuje ovaj sporazum moraju se odbiti od iznosa koji se deli.

Ukoliko nadležni prevoznik povrati odštetu posle podele, istu mora ponovo da podeli proporcionalno iznosu koji je svaki prevoznik platio po prvobitnoj podeli.

Ukoliko je iznos odštete veći od 500.000 obračunskih jedinica, podela se može izvršiti među relevantnim prevoznicima u zavisnosti od naknadnih korekcija u slučajevima predviđenim u tački 3.3.2.2, pod c) i d).

3.3.2 Odgovorni prevoznici

3.3.2.1 Opšte odredbe

Ukoliko se utvrdi koji je prevoznik, ili njegov podprevoznik, prouzrokovao gubitak ili štetu (odgovorni prevoznik), tada taj prevoznik mora da plati odštetu.

Ukoliko je utvrđena odgovornost nekoliko prevoznika, kao i njihov pojedinačni udeo u gubitku ili šteti, svaki prevoznik mora da plati odštetu srazmerno svom udelu.

Ukoliko nije moguće utvrditi udeo u gubitku ili šteti od strane svakog pojedinačnog odgovornog prevoznika, šteta mora da se podeli između njih u skladu sa pravilima navedenim u ovom poglavlju.

3.3.2.2 Utvrđivanje odgovornog prevoznika

Odgovornost prevoznika za gubitak ili štetu, ili za njegov poseban udeo u gubitku ili šteti, utvrđuje se ukoliko:

- a) on napismeno potvrdi svoju odgovornost;
- b) jedan od njegovih podprevoznika napismeno potvrdi sopstvenu odgovornost;
- c) nadzorni organ, koji je nadležan za njega ili njegove podprevoznike, izda obavezujuću izjavu da su gubitak ili šteta nastali njegovom krivicom ili krivicom nekog od njegovih podprevoznika;
- d) sud, nadležan za njega ili njegove podprevoznike, u sudskom postupku koji se vodi po tužbi od strane podnosioca odštetnog zahteva, utvrdi su gubitak ili šteta nastali njegovom krivicom ili krivicom nekog od njegovih podprevoznika.

Podtačke c) i d) se primenjuju samo ukoliko je odšteta veća od 500.000 obračunskih jedinica.

3.3.3 Prevoznici koji su učesnici i prevoznici koji nisu učesnici u prevozu

Ukoliko se odšteta ne može zaračunati jednom odgovornom prevozniku ili većem broju odgovornih prevoznika, ista se deli između prevoznika učesnika u prevozu. Od ovoga su izuzeti prevoznici koji nisu primili ni robu ni tovarni list (prevoznici nisu učesnici u prevozu).

3.3.4 Odšteta koju plaća poslednji prevoznik

Ukoliko su u slučaju smetnji u preuzimanju robe, prema članu 21 CIM, gubici ili šteta uočeni nakon isteka roka datog pošiljaocu za davanje instrukcija, odgovarajuću odštetu snosi poslednji prevoznik, osim ako se ne dokaže da je šteta nastala pre isteka prethodno navedenog roka.

Ova odredba se na isti način primenjuje ukoliko posle prijema tovarnog lista primalac nije preuzeo robu ili je preuzeo robu samo delimično, a gubitak ili šteta budu uočeni posle isteka roka za preuzimanje robe.

U pogledu roka koji se daje pošiljaocu za davanje instrukcija, kao i roka za preuzimanje robe, primenjuju se propisi koji važe u mestu isporuke. Rok koji se daje pošiljaocu ne sme da bude duži od 14 dana.

3.3.5 Nenaplaćeni ili povraćeni iznosi

3.3.5.1 Troškovi skladištenja i kolske dangubnine

Nenaplaćeni ili povraćeni troškovi skladištenja i kolske dangubnine, bez obzira na njihov iznos, padaju na teret prevoznika u čiju korist su bili obračunati ili naplaćeni.

3.3.5.2 Naknada za carinske radnje i porezi u skladu sa članovima 30 i 32 CIM

U slučaju gubitka ili oštećenja robe, naknade za carinske radnje i porezi:

- a) koji se vraćaju imaoocu prava na osnovu članova 30 i 32 CIM, ili na osnovu odgovarajućih odredaba državnog zakona, ili
- b) koji se uključuju u već zaračunate iznose, upisane u tovarni list, ali koji zbog gubitka ili štete nisu mogli da budu naplaćeni od imaooca prava, ili
- c) koji su morali da budu plaćeni od strane prevoznika direktno carini i koji zbog gubitka ili štete nisu mogli da budu naplaćeni od imaooca prava,

dele se u skladu sa tačkom 3.3.

3.3.5.3 Druge naknade za carinske radnje i porezi, kao i carinske i poreske kazne

Druge troškove koji se ne smatraju kao troškovi koji se navode u tački 3.3.5.2, kazne koje naplaćuju carinski i poreski organi, kao i druge slične troškove, snosi onaj prevoznik kome su ovi troškovi fakturisani, osim u slučaju kada je do naplate takvih troškova došlo krivicom drugih prevoznika. U tom slučaju, troškove snosi prevoznik čijom je krivicom došlo do takve naplate, ili se, u skladu sa tačkom 3.3.7 ovog sporazuma, vrši odgovarajuća podela između svih prevoznika čijom je krivicom došlo do takve naplate. Polaganje prava na zahtevanje naknade od prevoznika čijom je krivicom došlo do takve naplate može da se koristi samo za iznose koji su veći od 10 obračunskih jedinica. Odredbe iz tačaka 3.2.1.5 i 3.2.1.6 primenjuju se na polaganje prava treće strane (lica), prevoznika kojem se nadležni obraćaju kao „nadležnom prevozniku,“ u skladu sa AIM.

3.3.6 Kamate, honorari za stručnjake, ostali troškovi

Kamate koje se plaćaju na ime odštete, honorari za stručnjake i drugi troškovi nastali prilikom procene gubitka i štete, kao i sudski troškovi i honorari advokata, moraju da se podele na isti način kao i odšteta.

Ukoliko se moraju platiti kamate, sudski troškovi ili honorari za advokate zbog toga što su pojedini prevoznici odbili da daju svoju saglasnost za plaćanje odštete, ili su insistirali na sprovođenju sudskog postupka koji su izgubili, ti prevoznici moraju da snose pomenute troškove.

3.3.7 Ključ podele

Ukoliko više prevoznika koji su učesnici u prevozu treba da podele odštetu u skladu sa tačkom 3.3.3, vrši se podela proporcionalno kilometarskim rastojanjima svakog prevoznika prema DIUM-u.

Prevoznici koji su učesnici u prevozu mogu da se dogovore i o drugim načinima podele, kao što je podela proporcionalno njihovom udelu u prihodima od prevoza.

Ukoliko do gubitka ili štete, ili prepreka u prevozu, dođe nakon davanja instrukcija od strane imaooca prava da se pošiljka uputi na mesto drugačije od onog koje se navodi u tovarnom listu, onda se podela odštete vrši prema stvarno izvršenom prevozu.

3.3.8 Postupak podele udela

3.3.8.1 Obračun udela

Nadležni prevoznik mora da čuva potvrde o isplaćenju odštete i da svim prevoznicima koji su učesnici u prevozu obračuna udele koji im pripadaju u valuti isplate. On mora svakom prevozniku

dadostavi sve neophodne informacije u Obračunu udela koji je saobrazan sa primerkom u *Prilogu 2*.

Prevoznici mogu da dogovore zajedničke podele udela u određenom periodu za određene prevoze.

3.3.8.2 Odbijanje

Prevoznik učesnik u prevozu koji ne prihvate svoj udeo, ili ga prihvate samo delimično, moraju o tome da obaveste nadležnog prevoznika u roku od 30 dana od prijema Obračuna udela, uz obrazloženje svog odbijanja. Po isteku navedenog roka, podeljeni udeli će se smatrati prihvaćenim.

3.3.8.3 Lista priznatih udela

Prevoznik učesnik u prevozu unosi u listu prema Prilogu 3 priznate udele, odvojeno po pojedinačnim prevoznicima.

Ova lista se ažurira jednom mesečno, a najkasnije u roku od dva meseca od prvog unosa u skladu sa uputstvima; dva primerka moraju da se dostave nadležnom prevozniku.

3.3.8.4 Poravnanje

Nadležni prevoznik unosi ukupan iznos priznatih udela na tekućem računu na teret odgovarajućeg prevoznika. Kod svakog periodičnog poravnanja, njegov saldo se mora prijaviti BCC-u.

Za prevoznike koji nisu članovi BCC, poravnanje se vrši prema posebnom sporazumu.

3.3.8.5 Greške u podeli

Greške u podeli se moraju ispraviti najkasnije u roku od šest meseci putem nove podele udela.

3.3.8.6 Neizmireni udeli

Ukoliko neki prevoznik ne izmiri svoj udeo u roku od tri meseca od datuma podele udela, nadležni prevoznik tom prevozniku šalje opomenu. Ukoliko u roku od mesec dana od prijema opomene prevoznik ponovo ne izvrši izmirenje, nadležni prevoznik je ovlašćen da tereti neodgovornog prevoznika bez ikakvih daljih formalnosti.

3.3.8.7 Ispravka grešaka

Greške koje iznose manje od 10 obračunskih jedinica ne moraju da se ispravljaju.

3.3.9 Prestanak važnosti prava na podelu

Pravo na podelu ističe dve godine nakon dostavljanja odštetnog zahteva, ili, ukoliko takav zahtev nije podnet, dve godine nakon isteka roka zastarevanja u skladu sa članom 48 CIM, osim ako nadležni prevoznik nije pre isteka ovog roka obavestio prevoznike koji su učesnici u prevozu da je prepreka blagovremenoj podeli sudski postupak ili postojanje nekih drugih ograničavajućih faktora. Pravo na podelu se produžava u ovom slučaju za dve godine. Ukoliko podela ne može da se izvrši pre isteka ovog novog roka, ili bilo kog sledećeg dvogodišnjeg roka, nadležni prevoznik mora, pre isteka svakog takvog novog roka, ponovo da obavesti prevoznike koji su učesnici u prevozu o razlozima zbog kojih nije izvršena podela. U suprotnom, pravo na podelu ističe u potpunosti.

3.4 Pravo na zahtevanje odštete

Strane u ovom sporazumu se odriču bilo kakvog prava na međusobno obeštećenje, osim u slučaju kada obeštećenje prekoračuje iznos od 500.000 obračunskih jedinica.

Pravo na zahtevanje odštete protiv izvršnih prevoznika i strana koje nisu učesnici u ovom sporazumu, ostvaruje se na osnovu opšteg zakona i na osnovu tačaka 3.2.1.5 i 3.2.1.6.

3.5 Posebne odredbe za saobraćaj sa Finskom preko Lübeck gl.st. – Helsinki

Ako se dokaže da su gubitak, šteta ili prekoračenje roka isporuke nastali kada je roba bila:

- pod nadzorom brodskog prevoznika, odgovoran je isključivo brodski prevoznik koji je učesnik u prevozu;
- pod nadzorom železničkih prevoznika, vrši se podela samo između odgovornih železničkih prevoznika prema odredbama ovog poglavlja. Pri podeli odštete, umanjuje se ukupna relacija za kilometarska rastojanja u brodskom prevozu.

U svim ostalim slučajevima, odgovornost železničkih i brodskih prevoznika utvrđuje se u skladu sa odredbama ovog poglavlja.

3.6 Posebne odredbe za CIM/SMGS saobraćaj

Odredbe *Priloga 10* sadrže postupak obrade odštetnih zahteva između članica CIT i učesnika SMGS-a navedenih u *Prilogu 1* GLV – CIM/SMGS, za pošiljke koje su praćene tovarnim listom CIM/SMGS, a čija se šteta tokom prevoza utvrdi zapisnikom o izviđaju CIM/SMGS. Druge odredbe AIM se primenjuju ukoliko nije drugačije predviđeno Prilogom 10.

Između prevoznika CIM i nadležnih prevoznika SMGS obračun za plaćanje odštete se vrši u skladu sa sporazumima koje su strane međusobno zaključile.

4 Povraćaj troškova

4.1 Oblast primene

4.1.1 Opšte odredbe

Svi zahtevi korisnika prevoza za povraćaj troškova ili ispravku faktura obrađuju se u skladu sa odredbama ovog poglavlja.

Rabati na fakturisane iznose prema odredbama tarifa ili sporazuma sa korisnicima prevoza nisu predmet ovog poglavlja.

Osim ako nije drugačije predviđeno u ovom poglavlju, sve zahteve za povraćaj troškova ili ispravku faktura za pošiljke koje prati CIM/SMGS tovarni list, treba obraditi između SMGS železnice i nadležnog CIM prevoznika na osnovu sporazuma zaključenih između njih.

4.1.2 Primena ostalih odredbi

Ukoliko se prilikom obrade zahteva za povraćaj utvrdi da je predmetna pošiljka pogrešno upućena, uz odredbe ovog Poglavlja, primenjuju se i odredbe Poglavlja 6 o ispravkama nakon pogrešnog upućivanja.

4.2 Obrada zahteva za povraćaj

4.2.1 Provera i regulisanje

Za proveru zahteva za povraćaj i njegovo regulisanje odgovoran je nadležni prevoznik kome je zahtev podnet.

Prema članu 45, tačka 3 CIM, nadležni su prevoznici koji su izvršili naplatu, odnosno prevoznici koji fakturišu ili prevoznici za čije je potrebe izvršeno fakturisanje.

Ukoliko takav zahtev obrađuje prevoznik u čiju je korist naplaćen iznos, taj prevoznik ne sme da rešava zahtev za povraćaj pre nego što se uveri da onaj prevoznik koji je za njega naplatio te iznose nije već izvršio povraćaj traženog iznosa.

4.2.2 Zahtevi podneti prevoznicima koji nisu nadležni

Ukoliko zahtev za povraćaj primi prevoznik koji nije nadležan, taj prevoznik mora odmah da vrati zahtev njegovom podnosiocu, pružajući pritom, ukoliko je moguće, i informacije o nadležnom prevozniku.

4.3 Ovlašćenja i obaveze nadležnog prevoznika

4.3.1 Opšte odredbe

Nadležni prevoznik mora da proveri da li je zahtev podnet u skladu sa odredbama članova od 43 do 45 CIM i tačke 12 GTC-CIM.

4.3.2 Samostalno regulisanje

4.3.2.1 Opšte odredbe

Nadležni prevoznik mora samostalno da rešava zahtev za povraćaj u slučaju da postoje materijalne greške ili greške u računu, kao na primer:

- a) zahtev za povraćaj se odnosi samo na troškove u skladu sa međunarodnom tarifom ili sporazumom sa korisnikom prevoza koji uključuje nadležnog prevoznika;
- b) nije se poštovalo uputstvo o plaćanju troškova;
- c) zahtev za povraćaj se odnosi na ispravku grešaka u računu;
- d) prevozni troškovi ili naknade za sporedne usluge su obračunati na osnovu pogrešnih podataka o masi (težini);
- e) zahtev se odnosi na naknade za sporedne usluge, uključujući i naknade za carinski postupak ili postupak drugih državnih organa;
- f) primenjen je pogrešan devizni kurs;
- g) zahtev se odnosi na primenu cena koje su drugačije od onih koje su realno bile korišćene ili za celu relaciju prevoza ili za neki njen deo.

4.3.2.2 Nepoznate tarife ili devizni kurs

Ako nadležni prevoznik ne zna koje tarife ili devizni kurs treba da se koriste, takvu informaciju mora da dobije od prevoznika koji učestvuju u prevozu.

4.3.2.3 Postupak u slučaju samostalnog regulisanja

Ukoliko nadležni prevoznik samostalno rešava zahtev za povraćaj, i ako se zahtev više ne može rešiti ispravkom računa, onda on mora takav iznos da isplati i da o tome obavesti svakog prevoznika učesnika u prevozu, putem obrasca iz *Priloga 4*. U ovom obrascu treba da se prikaže udeo kojim će se zadužiti svaki prevoznik u Obračunu povraćaja, prema obrascu iz *Priloga 8*, a takvo zaduženje se mora uneti u dokument za taj mesec. Uz obaveštenje, koje se šalje svakom prevozniku koji je učesnik u prevozu, treba priložiti kopiju Obračuna razlike prema obrascu iz *Priloga 6* (osim u slučaju kada se povraćaj odnosi na prevoz od strane samo jednog prevoznika) i čitke fotokopije, ili verne prepise prevoznih dokumenata.

4.3.3 Rešavanje nakon obraćanja drugim prevoznicima

4.3.3.1 Opšte odredbe

Ostali zahtevi za povraćaj moraju se podneti na razmatranje prevoznicima učesnicima u prevozu najkasnije u roku od 30 dana nakon njihovog prijema.

4.3.3 2 Postupak kod rešavanja nakon obraćanja drugim prevoznicima

Svaki zahtev za povraćaj koji ne može samostalno da reši, nadležni prevoznik mora da podnese istovremeno svim prevoznicima učesnicima u prevozu. To će uraditi putem obrasca iz *Priloga 5*. Ukoliko bi za obradu zahteva to bilo korisno, treba pružiti podatke o podnosiocu zahteva (dobar klijent prevoznika, klijent od poverenja, itd). Uz obrazac se mora priložiti zahtev za odštetu od strane podnosioca, ili izvod iz njega, kao i sav neophodan dokazni materijal (originali, čitke fotokopije ili elektronske poruke; vidi radni list 10-01 GTM-CIT). Uz svaki obrazac koji se šalje prevoznicima koji su učesnici u prevozu prilaže se i Obračun razlike prema obrascu iz *Priloga 6*. Jedna kopija tog obračuna mora da se vrati sa zahtevom nadležnog prevoznika.

Prevoznici kojima se dostavlja zahtev nadležnog prevoznika, moraju da dostave svoje mišljenje u roku od 30 dana. Svaki prevoznik učesnik u prevozu zadržava po jednu kopiju Obračuna razlike za potrebe svoje arhive. Ukoliko je neophodno, on vrši izmene ili dopune u toj kopiji, koja ostaje prilog obrascu koji je dat u *Prilogu 5*. Ukoliko neki prevoznik učesnik u prevozu kojem se obratio nadležni prevoznik, ili više njih, u roku od 30 dana ne dostave svoj odgovor, nadležni prevoznik ga/ih mora opomenuti preporučenim pismom sa potvrdom o prijemu. Ako po isteku tog narednog roka od 30 dana prevoznik/ prevoznici ponovo ne dostave svoj odgovor, smatraće se da su se saglasili sa pomenutim predlogom.

4.3.4 Pogrešno rešavanje zahteva za povraćaj

Ukoliko neki prevoznik učesnik u prevozu uoči da nadležni prevoznik nije pravilno rešio zahtev za povraćaj, mora o tome što pre da obavesti nadležnog prevoznika. Ukoliko se nadležnom prevozniku ne pošalje ovakvo obaveštenje u roku od 60 dana nakon slanja obrasca iz *Priloga 4*, nadležni prevoznik će smatrati da je predmet okončan.

4.3.5 Naknadna potraživanja

Ukoliko se prilikom obrade nekog zahteva za povraćaj od strane nadležnog prevoznika otkrije da postoje neizmirena dugovanja prema nekom od prevoznika učesnika u prevozu, ispravka neizmirenog duga i obrada zahteva za povraćaj se vrše istovremeno.

4.3.6 Odbijanje zahteva za povraćaj

Nadležni prevoznik mora odmah da odbije zahtev za povraćaj ukoliko je on neosnovan ili zastareo, osim u slučaju kada se zahtev bazira na kompromisu. Ukoliko ne postoji neophodna dokumentacija, ili ukoliko je nepotpuna, od podnosioca zahteva se mora zatražiti da istu kompletira.

Ukoliko neki zahtev za povraćaj mora da se odbije delimično ili u potpunosti, nadležni prevoznik obaveštava podnosioca zahteva o odbijanju njegovog zahteva i vraća mu dokumentaciju najkasnije 30 dana nakon prijema odgovora od prevoznika koji je poslednji poslao odgovor.

4.3.7 Provera dokumentacije i napomene u računima

4.3.7.1 Opšte odredbe

Da bi se izbeglo dvostruko plaćanje od strane nadležnog prevoznika, ili od strane drugih prevoznika koji treba da izvrše plaćanje, nadležni prevoznik utvrđuje odgovarajuće interne postupke za koje će proceniti da su najprikladniji (napomena na listovima 2 ili 5 tovarnog lista ili unos odgovarajuće informacije u njegov IT sistem).

4.3.7.2 Provera

Pre svakog plaćanja korisniku prevoza, nadležni prevoznik mora da proveri iznose koji su obračunati i one koji su već bili ispravljani. Ukoliko je neophodno, može se koristiti obrazac prema primerku iz *Priloga 7*.

Činjenica da obračun za izmirenje između prevoznika još nije pripremljen, ili je pogrešan, ne odlaže izvršenje plaćanja zahteva za povraćaj.

4.3.7.3 Napomena o poslovnom broju

Poslovni broj svakog zahteva za povraćaj mora da se unese u račune nadležnog prevoznika. Ukoliko neki prevoznik samostalno reši neki zahtev za povraćaj u iznosu koji se odnosi samo na njegov deo prevoza, a taj iznos je u njegovu korist naplatio drugi prevoznik, taj prevoznik mora da obavesti prevoznika koji je izvršio naplatu u njegovu korist o svom poslovnom broju. Ukoliko se zahtev za povraćaj može rešiti kako od strane prevoznika koji je preuzeo od pošiljaoca robu na prevoz, tako i od strane prevoznika koji je izvršio isporuku (tačka 4.2.1), ti prevoznici moraju jedan drugog da obaveste o svom poslovnom broju.

4.3.8 Obračun razlike

4.3.8.1 Opšte odredbe

Obračun razlike mora da se ispostavi prema obrascu iz *Priloga 6*. Više pošiljaka mogu da budu predmet istog Obračuna razlike samo kada se odnose na iste prevoznike.

4.3.8.2 Sadržaj obrasca

Nadležni prevoznik mora da unese u Obračun razlike već naplaćene prevozne i druge troškove i, ako je moguće, one koji treba da budu naplaćeni. Pored toga, ukoliko poseduje tabele podele ili poznaje pravila podele prihoda od prevoza, mora da naznači i udele prevoznika učesnika u prevozu koji proizilaze iz primene međunarodnih tarifa ili sporazuma sa korisnicima prevoza. Nadležni prevoznik mora u Obračunu razlike da navede u kratkim crtama i razlog zahteva za povraćaj (pogrešan prevozni stav, itd).

U Obračunu razlike moraju se prikazati razlike koje se odnose na svakog prevoznika, kao što sledi:

- sa oznakom +, ukoliko se radi o iznosima na teret dotičnog prevoznika,
- sa oznakom -, ukoliko se radi o iznosima u korist dotičnog prevoznika.

4.3.8.3 Konverzija iznosa u druge valute

Ukoliko su iznosi i udeli, koji su uzeti u obzir ili koji treba da budu uzeti u obzir, prvobitno bili izraženi u valuti koja nije nacionalna valuta nadležnog prevoznika, ti iznosi se moraju prikazati u Obračunu razlike i u prvobitnoj valuti i u nacionalnoj valuti nadležnog prevoznika. Koristiće se devizni kurs utvrđen od strane prevoznika na dan preuzimanja robe na prevoz za sve troškove koje je prihvatio pošiljalac, i na dan stavljanja robe na raspolaganje za sve troškove koje je prihvatio primalac.

Ukoliko je nadležni prevoznik, koji obrađuje zahtev za povraćaj, uzastopni prevoznik u tranzitnom lancu, mora se primeniti onaj kurs koji se koristio za fakturisanje.

Devizni kursevi se moraju prikazati u Obračunu razlike.

4.3.8.4 Izmirenje salda na računu

Izmirenje salda na računu vrši se u valuti nadležnog prevoznika, a prevoznici učesnici u prevozu moraju da prihvate svoj udeo za povraćaj u istoj valuti.

4.3.8.5 Regulisanje prekomerno i premalo zaračunatih iznosa

Ako se prilikom obrade nekog zahteva za povraćaj od strane korisnika prevoza uoči da prekomerno ili premalo zaračunati iznosi nisu povraćeni ili naplaćeni, ti iznosi se moraju uneti u Obračun razlike i na taj način regulisati.

4.4 Minimalni iznosi

Iznosi manji od 50 obračunskih jedinica, koji su vraćeni ili naknadno fakturisani, padaju na teret ili u korist nadležnog prevoznika.

4.5 Kamata i ostali troškovi

Kamatu i druge troškove (npr. sudski troškovi) dele prevoznici učesnici proporcionalno svom udelu u povraćaju.

4.6 Regulisanje razlike; Liste povraćaja

4.6.1 Postupak

Nadležni prevoznik je dužan da u Listu povraćaja unosi i numeričke po rastućem redosledu dodeljene udele svakog prevoznika, prema obrascu iz *Priloga 8*. Nadležni prevoznik je dužan da pripremi Listu povraćaja za svakog prevoznika učesnika u prevozu. Napomena prevoznika kojom on potvrđuje da je saglasan sa povraćajem stavlja se pored svakog iznosa koji se pojavljuje u Listu povraćaja.

Lista povraćaja se zaključuje svakog meseca.

4.6.2 Izmirenje salda

Saldo prikazan u ovom obrascu izmiruje se u skladu sa odredbama Objave UIC 311.

5 Raspodela troškova pretovara ili popravke tovara

5.1 Nepravilan utovar od strane pošiljaoca

Troškovi pretovara ili popravke tovara koji nastanu kao rezultat nepravilnog utovara od strane pošiljaoca obračunavaju se pošiljaocu u skladu sa Članom 13 tačka 2 Jedinstvenih pravila CIM.

5.2 Odgovorni prevoznik

Troškovi pretovara ili popravke tovara, za koje prevoznik može biti odgovoran prema tački 3.3.2.2. ovog sporazuma obračunavaju se tom prevozniku.

5.3 Raspodela troškova

Troškovi pretovara ili popravke tovara koji se ne mogu raspodeliti u skladu sa tačkom 5.1 ili 5.2 ovog sporazuma ili koje se ne mogu refundirati u skladu sa navedenim tačkama, tretiraju se kao odštete i njihova raspodela se vrši u skladu sa odredbama tačke 3.3 ovog sporazuma.

6 Zalutale pošiljke¹

6.1 Terminologija

Pošiljke se smatraju zalutalim ukoliko su na celom putovanju ili na jednom njegovom delu, one primljenje greškom prilikom primopredaje od strane jednog ili više prevoznika koji nisu upisani u tovarni list i/ili nisu strane u "ugovoru o saradnji".

Neće se smatrati za zalutalu pošiljku pošiljka koja je preusmerena zbog nekih okolnosti koje su sprečavale prevoz.

6.2 Obaveze prevoznika

Bilo koji prevoznik koji je primio robu i pritom primetio da je ona pogrešno upućena mora odmah na najbrži način o tome da obavesti ugovornog prevoznika.

Prevoznik koji nije upisan u tovarni list, a koji preveze zalutalu pošiljku neće dobiti nikakvu naknadu, ukoliko on ne prijavi zalutalu pošiljku prevozniku koji vrši predaju pošiljke i/ili ugovornom prevozniku.

Alternativne odredbe koje regulišu pogrešno upućivanje o kom nije obavješteno mogu biti dogovorene u „ugovoru o saradnji“.

Prevoznik koji predaje pošiljku izdaje uputstvo u roku od 48h od identifikovanja pogrešnog upućivanja, zajedničkim dogovorom sa ugovornim prevoznikom i/ili drugim prevoznicima koji su prvobitno upisani u tovarni list.

Prevoznik koji primeti pogrešno upućivanje prati uputstva koja je dao prevoznik koji vrši predaju pošiljke.

Ukoliko se takva uputstva ne izdaju, prevoznik koji primeti da je pošiljka pogrešno upućena preduzima sve neophodne mere za dalje putovanje pošiljke do mesta njene isporuke ili stanice u kojoj se vrši carinjenje, a koja je navedena u tovarnom listu ili određena od strane carinskih organa.

Prevoznik koji je prouzrukovao pogrešno upućivanje preduzima sve neophodne mere kako bi se izbeglo ponavljanje.

6.3 Troškovi koji se naplaćuju od korisnika prevoza

Zbog pogrešnog upućivanja pošiljke ne menjaju se troškovi koji se naplaćuju od korisnika prevoza.

6.4 Obrada tovarnog lista

U tovarni list se ne unose troškovi nastali zbog zalutale pošiljke.

Prevoznik koji je primetio zalutalu pošiljku upisuje tarifni kod 9996.00 (ili kodnu oznaku predviđenu u ugovoru o saradnji) u prvi nepopunjeni deo tovarnog lista za naplatu kao i prevozni put i prevoznike koji su preuzeli robu od početka pogrešnog upućivanja pošiljke do mesta isporuke.

6.5 Regulisanje zalutale pošiljke

6.5.1 Prevoznik koji je prouzrokovao pogrešno upućivanje je poznat i prevoznik koji prvobitno nije upisan u tovarni list je učestvovao u pogrešno upućivanje

Naknada koju treba da primi prevoznik koji nije prvobitno upisan u tovarni list biće dogovorena sa prevoznikom koji je prouzrokovao pogrešno upućivanje. Prevoznici koji nisu prvobitno upisani u tovarni list i upućuju svoja potraživanja prevozniku koji je prouzrokovao pogrešno upućivanje, koji će sam snositi sve troškove koji iz toga proističu

Svi ostali dodatni troškovi nastali od strane uzastopnih prevoznika mogu se tražiti nazad od prevoznika koji je prouzrokovao pogrešno upućivanje.

Ova plaćanja se mogu dogovoriti u „ugovoru o saradnji“.

6.5.2 Prevoznik koji je uzrokovao pogrešno upućivanje nije poznat, a prevoznik koji nije prvobitno upisan u tovarni list učestvuje u pogrešno upućivanje

Ukoliko ne može da se dokaže da je(su) prevoznik(ci) kriv(i), dospela naknada prevozniku koji prvobitno nije upisan u tovarni list pada na teret prevoznika koji su prvobitno upisani u tovarni list, svaki plaća srazmerno njihovom udelu dužine prevoznog puta u kilometrima u skladu sa DIUM-om.

Potraživanja se mogu podneti ili ugovornom prevozniku ili prevozniku koji je predao pošiljku.

6.5.3 Izmirivanje

Osim ako nije drugačije dogovoreno, izmirivanje dugovanja prevoznika koji učestvuju i potraživanja prema njima se vrši u skladu sa uputstvima iz tačke 4.6. Prevoznik koji podnosi zahtev je nadležan za vršenje relevantnih unosa u evidencije o naknadama.

7 Prodaja, uništenje ili zaplena

7.1 Obaveštenje koje se šalje prevozniku koji je prihvatio robu na prevoz

Osim u slučaju kada je primalac pošiljke ovlašćeno lice, o prodaji, uništenju ili zapleni robe odmah se mora obavestiti prevoznik koji je primio robu na prevoz, tako što će mu se poslati dokument o prodaji, zapleni ili uništenju, zajedno sa dokaznim materijalom ukoliko je to potrebno.

7.2 Ukidanje pouzeća

Osim kada je

primalac pošiljke izmenio ugovor o prevozu, pouzeće za prodatu, uništenu ili zaplenjenu robu se ukida. Prevoznik koji je trebalo da isporuči robu mora da pošalje prevozniku koji je primio robu na prevoz Obaveštenje o izmeni, uz koji prilaže Obaveštenje o ukidanju plaćanja.

7.3 Višak od prodaje

Višak (neto prihod) od prodaje koji se duguje ovlašćenom licu mora se staviti na raspolaganje prevozniku koji treba sa ovlašćenim licem da izvrši obračun.

7.4 Nepokriven iznos

Ukoliko prihod od prodaje nije dovoljan da pokrije potraživanja koja se duguju u skladu sa ugovorom o prevozu, manjak se naplaćuje od ovlašćenog lica. Ukoliko se prodaja izvrši nakon što primalac pošiljke izmeni ugovor o prevozu pošiljke koja se plaća pouzećem, potraživanja po ugovoru o prevozu uključuju i iznos pouzeća koji se plaća pošiljaocu.

7.5 Podela

7.5.1 Podela nenaplaćenih iznosa

Ukoliko nepokriveni iznos nije mogao da se naplatiti od pošiljaoca ili primaoca, prevoznici koji su učesnici u prevozu dele nenaplaćeni iznos srazmerno kilometarskim odstojanjima iz DIUM koje je prešao svaki od tih prevoznika tokom prevoza pošiljke ili prema drugom načinu podele dogovorene između odnosnih prevoznika.

7.5.2 Troškovi skladištenja i kolske dangubnine

Ako se troškovi skladištenja i kolske dangubnine ne mogu nadoknaditi, oni će se oduzeti od iznosa koji treba da se podeli, a snosiće ih prevoznik/prevoznici u čiju korist su bili zaračunati.

7.5.3 Nepokriveni iznosi

Ako iznosi koji su ostali nepokriveni nakon odbitka troškova skladištenja i kolske dangubnine iznose 50 ili manje obračunskih jedinica po pošiljci, preuzima ga onaj prevoznik na čijoj teritoriji je roba prodata, zaplenjena ili uništena. Koristi se devizi kurs koji se primenjivao na dan prodaje, zaplene ili uništenja robe.

Takođe se od ovog prevoznika moraju uzeti udeli koji nastanu iz podele a koji ne prelaze 10 obračunskih jedinica po pošiljci, obračunati po kursu na dan, kada je pošiljka prodata, uništena ili zaplenjena.

7.5.4 Greške u podeli

Pored toga, greške u obračunu udela koji ne prekoračuju 10 obračunskih jedinica se ne ispravljaju.

7.6 Ponovo nađena roba

Prihode od prodaje robe koja je pronađena ili naplaćena nakon plaćanja odštete prevoznici dele srazmerno svom učešću u takvoj odšteti.

7.7 Višak robe

Prihodi od prodaje viška robe bez dokumentacije (robe čiji se vlasnik i poreklo ne može utvrditi) ostaju prevozniku na čijoj teritoriji je roba nađena kao višak.